

TALLINNA POLÜTEHNIKA

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE, AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 37 (1297)

Reede, 9. detsember 1988 a.

Hind 2 kop.

TÄNU «GAUDEAMUSE» EEST

Balti liiduvabariikide üliõpilaslauulu- ja tantsupeo «Gaudamus-X» eduka ettevalmistamise ja läbiviimise eest austustati:

© Eesti NSV Hariduskomitee ja Haridus- ja Teadustöötajate Ametiühingu Vabariikliku Komitee aukirjaga

Imant Kuimetit — TPI laboratooriumi juhatajat
Olavi Pihlamäge — TPI üliõpilasklubi direktorit

© Komitee aukirjaga ja avaldati tänu

Jüri Laksonile — TPI osakonnajuhatajale

© Avaldati tänu TPI-st
Karin Aunale — dirigendile
Andres Avarannale — dirigendile

Reet Brauerile — dirigendile
Evi Eeseperele — dirigendile
Anne Erikule — koorilauljale

Juta Erisalule — koorilauljale
Mati Grafale — õppeprorektorile

Ene Kangronile — dirigendile
Andres Karule — rahvantsisijale

Kalev Kaunisele — orkestrandile
Rein Kivile — koorilauljale
Ants Koelile — koorilauljale

Arvo Kohverile — rahvantsisijale
Anatoli Kreininile — vanemõpetajale

Tõnu Liivile — koorilauljale
Pill Luhtile — rahvantsisijale

Joann Lössovile — vanemõpetajale
Airi Margile — koorilauljale

Tiiu Ojassaarele — liikumisrühma juhile
Avo Otsale — vanemõpetajale

Toomas Peitrelle — koorilauljale

Laine Poskale — koorilauljale

Priit Ratassepale — koorilauljale
Peep Raudamile — koorilauljale

Meelis Sirendile — rahvantsisijale
Tiiu Soosaarele — koorilauljale

Sulev Suurkasele — garaažijuhatajale
Raul Tamarile — dirigendile

Helju Uutmaale — koorilauljale
Mare Terrile — insenerile

Villem Vannasele — arvutusmasina ülemale
Raivo Vihvelinile — haldusprorektorile

Ahto Viigipuule — orkestrandile
Vallo Vildakule — orkestrandile

Taivi Väilile — koorilauljale

© ENSV teenelise kunstitegelase aunimetus anti
Ülo Luhtile — «Kuljuse» kunstilisele juhile

© ENSV MN ja ENSV AUN ühine aukiri
professor Ülo Tärnole — TPI Akadeemilise Meeskoori lauljale, TPI staabi liikmele

© ENSV AUN aukiri
Jüri Rentile — TPI Akadeemilise Meeskoori peadirigendile

STAABI TÄNU KÕIGILE
KAASAAITAJAILE!

II koht ja preemia

Keemiateaduskonna V kursuse üliõpilasele
Erika Kolgile töö eest: «Движение непрочности против войны и неокolonialизма».

Juhendaja:
dots. R. Mikenberg

III koht ja preemia

majandusteaduskonna IV kursuse üliõpilasele
Hille Tikkale töö eest «Nõukogude rahvaste vaheliste kultuurisidemete osa nõukogude rahva vaimsel kujunemisel».

Juhendaja:
dots. R. Mikenberg

III koht ja preemia

majandusteaduskonna IV kursuse üliõpilasele
Külli Putmakerile töö eest «Aafrika rahvaste võitlus sotsiaalse progressi eest ja neokolonialismi vastu».

Juhendaja:
dots. R. Mikenberg

TEADUSLIKU KOMMUNISMI ALASTE TEADUSLIKE JA REFERATIIVSETE TÖÖDE KONKURSI TULEMUSED 1988. A.

Konkursile esitati 77 üliõpilastööd, neist kaheksa teaduslikku ja 69 referatiivset. Tööd vastasid üliõpilastöödele esitatavatele nõudmistele, olid koostatud vastavalt nüüdisaja aktuaalsetele poliitilistele ja sotsiaalsetele probleemidele.

Konkursi hindamiskomisjon luges preemiat väärivaks neli teaduslikku ja kolm referatiivset tööd.

Teaduslike tööde osas:

I koht ja preemia

majandusteaduskonna IV kursuse üliõpilastele
Tiina Maistele ja Pille Massile töö eest «Sotsiaalpoliitika edusammud Tšehhoslovakkia Sotsialistlikus Vabariigis».

Juhendaja:
dots. R. Mikenberg

AJALOO ÕPETAMISEST TPI-S

Ajalugudest on siiani TPI-s, nagu teisteski mittehümanitaarsetes kõrgkoolides, õpetatud vaid NLKP ja EKP ajalugu (majandusteaduskonnas on ka lühike majandusajaloo kursus). NLKP ajalugu moodustab koos poliitökonoomia, dialektilise ja ajaloolise materialismi, teadusliku kommunismi ning teadusliku ateismiga ühtse ühiskonnateadusliku bloki.

Ühiskonnateadused kannatasid stalinismi ja stagna aegade teiste teadustega võrreldes suuremal määral. Uutmisajajärgul peavad ühiskonnateadused sõna tõsiselt mõttes uuesti jalule tõusma. Nad peavad vabanema valedest ja võltsingutest, mis neile võimude poolt peale suruti. See protsess on alanud, kuid peaks kulgema kiiremas tempos.

Ühiskonnateaduste õpetamine kõrgkoolides tuleb samuti ümber korraldada. Esimesed projektid on meil ka juba olemas. Kehtel esitati kava ühendada TPI NLKP ajaloo ja teadusliku kommunismi kateedrid. Ühise õppeaine programmi projekt oli aga koostatud põhiliselt vaid teadusliku kommunismi kursuse alusel. Sellise ühine misega oleks ajalugu lihtsalt likvideeritud ja asendatud põhiliselt politoloogiaga. Loomulikult lükati «abieluettepanek» tagasi.

Teine uuendamiskava on esitatud E. Graubergi poolt ajalehes «Rahva Hää» (6. oktoober 1988). Jällegi pakutakse ühendamist, aga ka uue kursuse — filosoofia ajaloo sisseviimist. Nii on seegi projekt omakasupüüdlilik: antagu filosoofiale juurde ajaloo ja teadusliku kommunismi arvelt.

NLKP ajalugu sellisel kujul, nagu senini, ennast tõepoolest ei õigusta. Ta jääb liialt ühekülgseks. TPI NLKP ajaloo kateedris seda ka mõistetakse ning osa õppejõude ongi omal käel kogu aeg püüelnud laiemal ajaloolisel käsitlusel. Muudatuste suuna ja ulatuse osas õppejõududel aga üksmeelt veel ei ole. Ajaloo kui õppeaine osalist või täielikku likvideerimist loomulikult ei pooldata. Küsimus on selles, missuguseid ajalugusid NLKP ajaloole lisada ja kui suures ulatuses.

Mulle tundub, et selle küsimuse analüüsimisel ning lahendamise otsingul võiksid osaleda ka TPI põhiainete õppejõud ning üliõpilased. Vähe-malt nõuannete ja soovitude tasandil.

Alljärgnevalt pakuksin välja oma nägemuse. NLKP ajalugu tuleks järk-järgult ümber korraldada üldiseks ajalookursuseks, mis sisaldaks järgmisi koostisosi: NLKP ja EKP ajalugu, teiste Vene impeeriumi ja Eesti Vabariigi tegutsenud parteide ning ühiskondlike liikumiste ajalugu, eesti rahva demograafilise arengu viimase 100 aasta jooksul, Eesti majandusajalugu, ül-

dine tehnikaajalugu, Eesti tehnikaajalugu.

Olen kindlalt veendunud, et TPI vajab tehnikaajaloo õpetamist (EPA põllumajandusajaloo õpetamist) rohkem kui politoloogia laiendamist või filosoofiaajaloo sisseviimist. Viimase õpetamist võiks laiendada TRÜ-s.

Sedamööda, kuidas kujuneb kaader ja formeerub aine, võiks tehnikaajalugu hõlmata kolmandiku või isegi poole ajalookursusest. Sealjuures peaks üldine tehnikaajalugu toetuma rohkem heale õpikule (mille rohkete tehnikaajaloo üldkäsitluste alusel peaksid koostama TPI omad õppejõud), et auditoorsed tunnid võiksid jääda valdavalt Eesti tehnikaajaloo tarvis.

Tehnikaajaloo kursuse sisseviimisega saaks niikaugemale, et tema uurimine ja õpetamine kujuneksid elukutteks. Professionaalseid tehnikaajaloolasi Eestis praegu ei ole, siis aga saaksid nad meil, TPI-s, olemas. See oleks oluliseks panuseks eesti tehnikakultuuri arendamiseks.

A. RUUSMANN
NLKP ajaloo kateedri dotsent

MEELDIVA ÜHENDAMISEST KASULIKUGA

Kui me sügisel kolmekesi Taškenti matemaatika olümpiaadile minema valmistusime, siis lubati meile mõlemat oht-rasti. Mis lubamise kohta käivatesse vanasõnadesse puudub, siis see meid kõhklemata ei pannud — palav soov vennalikkudele Usbekimaad näha ja näpuga katsuda oli tugevam. Peale selle lootsin ma selgusele jõuda, mis otstarbel peetakse üliõpilaste olümpiaade matemaatikas.

Lõunas võeti meid imetoredasti vastu. Kohe Taškenti lennujaamas tutvusime kohaliku taksojuhiga, kes oli nõus meid kasvõi maailma lõppu viima, seda enam siis pärast väikest öist linnaekskursiooni meile broneeritud hotelli juurde toimetama. Pisut formaalsusi ning juba kahe päeva pärast saime hotellis toa. Kus me vahepealseid öid magasime, sellest ma parem ei räägi. Hoolimata kõigest ja ajavahet olime päeval üpris erksad ning asusime juba hommikul meeldivat ja kasulikku otsima, mida ühendada saaks. Kõigepealt kammisime läbi rea poode ja kaubamaju, pärast mõned muuseumid ning kolasisime nüüdisa ringi lootuses midagi erakordset näha. Meie silmale avanesis lõunamaised kontrastid: kui näiteks mingi mõte

oli ühest küljest lakunud arhitektuurimälestis, siis teise kandi pealt vaadates paistis tegu olevat prügimäe. Või siis rohkete mosaiikide ja väipadega ehitus tsaihanaa ehk teemaja «Süüsed kuplid»: maistusi oli kõiguvõimalikke, paraku oli tee ise lurr. Ühes kvartalis savist ja õlgedest onnid ning veidi eemal Rahvaste Sõpruse Palee, mille ainuüksi lava eesriide tikkimisele kullaga olla kulunud seitse miljonit rubla. Sellised ehitised on hiljuti paljastatud puuvillavabariigi maffia bosside teene, kohalik rahvas austab neid ja peab meeles.

Kuivõrd olümpiaad toimus Taškenti Polütehnilises Instituudis, tutvusime natuke ka sealsete üliõpilaste olmega. Väieldamatult on see omalaadne ning kohaldatud ilmselt eriti tugevale haridusjärele. Spartalikud tingimused on oskuslikult hingestatud suuremeeste tsitaatidega rohketele stendidel.

Olümpiaadi ajal tuli delegatsioonide seas kõneaineks sellise ürituse korraldamine, kui niisugune. Kired löid lõk-kele. Üks entusiast, kes korraldustööga ise seotud polnud, teatas tühingeliselt, et tema saaks kõigi ettevalmistustega maha kolme päevaga. Mina üldiselt kahtlen, kas vastav komisjon selle peale niipaljukestki aega raiskas.

Tund aega pärast lahendamise algust saime kätte ülesanded — selgus, et ikkagi kõrgem (!) matemaatika ning parajalt keeruline. Eks ma lahendasin ka neid nii nagu mõistsin ja sain kaks punkti umbes kuuekümnest võimalikust, platseerudes sedaviisi paremusjärjestuses umbes keskpäika. Hiljem korraldatud punktide juurdemangumisele ei taibanud ma minna, lõpetamiselt aga vajusin igavuse-tõttu minema siis, kui lõpu algus oli viibinud juba tund aega ning tõotas seda edasi teha. Põrutasin hoopis turule viinamarju sööma. Usbeki taadid tundsid huvi, kas Eestis perestroika ikka käib ja olid rahul, kui said jaatava vastuse. Ka Taškendis paistis utmine käsil olevat, igatahes vihjasid sellele suured punased plakatid, mis kutsusid demokraatia huvides üles karmile kokkuhoiule, rangemale distsipliinile ning partei kursi kõrvalekalduvatule järgimisele. Kohalik õhtuleht pajatas põhiliselt uutmise edusammudest ja sellega seoses kerkivast probleemist — trügistisest ühiskondlikus transpordis. Taškenti poolläbipaistvast õhust numbrit ei tehtud. Meie see-eest tundisime ennast pärast Tallinnas nagu männimetsas.

Milleks olümpiaad üldse korraldati, sellele ma vastust ei leidnud. Võib vaid arvata, et ju on kellelegi kasulik. Mina küll sealt lõunamaisest mis-ikit kasulikku ei saanud. Meeldivat, seda küll — uudishimu sai rahuldatud.

PEETER HENDRIKSON

Foto: A.-M. Hallik

Politoloog TOIVO MILJAN

oli see külalisprofessor Toronto Wilfrid Laurier' eraülikoolist, kes ühe esmaspäeva öhtupoolikul (28. XI) aulataguses auditoriumis ligi sadakonda kuulajat hiirvaikselt kuulama sundis. Sirje Endre (Kultuur ja Elu) arendas alustuseks kahe Eesti ja ühe rahvuskultuuri teemat ning jõudis kurvale äratundmisele: kultuurilugu on katkestatud, rahva mälu on hävinud. Üks rahva parem osa viidi Siberisse, teine parem osa läks sundpagulusse. Nüüd tuleb üles leida need kadunud pojad, kokku sõlmida katkenud niidid. Nullist alustanud väliseestlased peavad asuma appi nullini jõudnud sise-eestlastele.

Toivo Miljan ei võtnud oma abi surmotsiselt, aga tema huumoriga võrreldud tekstis oli tõsine iva. Mõned katkeli- sed ülestähendused.

Läänemaailmas on kultuurikandjaks INDIVIID, NSVL-s aga KOLLEKTIV. Kui ei saada aru sissekasvanud mõtteparadigmade erinevusest, võivad tekkida teatud konfliktid. Eestis on aastaga kasvatatud kokkusulamise tunnet — välismaadel ei juhtu seda peaaegu kunagi; näiteks USA-s on isikud ja grupid konfliktis, dialektika, mis siin ei tööta, on seal kehtestunud! — Läänes mäletavad eestlased peamiselt 20 aastat kestnud Eesti Vabariiki, ja see mälu on väheke üle kullatud. Keskmise generatsiooni, kes sündis tolle «kullatud» aja lõpul, ei mäleta Eesti Vabariiki, hoopis ei saa seda mäletada paguluses sündinud põlvkonnad. Vanem põlvkond (T. M. vanemad) ei tahtnud Nõukogude Eestiga kontakti, kartus hoidis inimesi üksteisest eemal. Ent nooremale on kõik see, mis toimus 1920.—1940. või 1941.—1945. aastatel, muinasjutt! — Nemad on vabad ajaloolisest probleemist, aga kui palju on

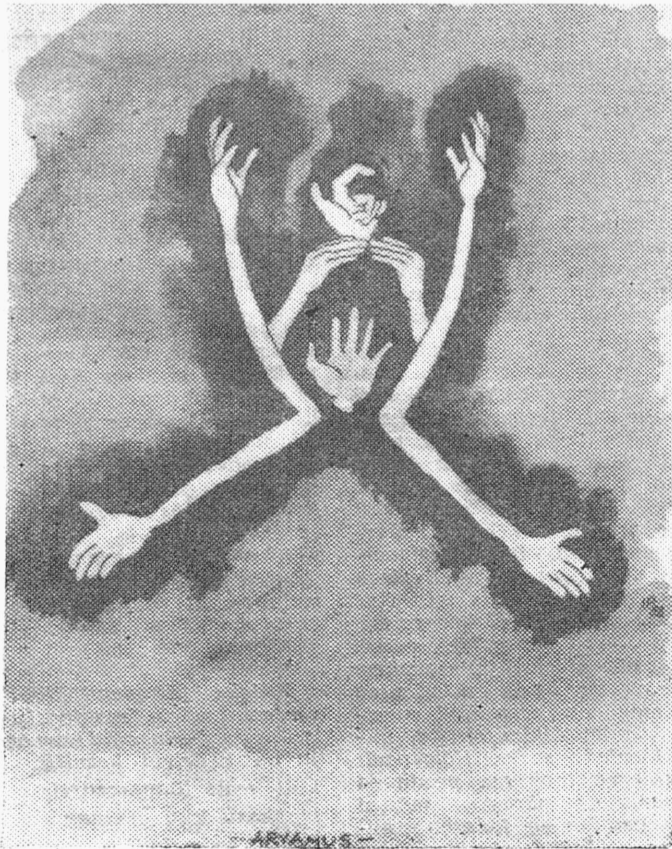
neil eesti keelt? Reeglina kaob originaalkeel ära kolme generatsiooni vältel. Need, kellel see keel veel alles on, tunnevad end oma esivanemate kodumaal hästi. Noorem generatsioon on olnud viimase 20 a. jooksul Eesti suhtes väga positiivne (54-aastane Rein Taagepera sealhulgas). — Esimesel külaskäigul oli T. Miljan hinnanud Eestit surnud ühiskonnaks (nüüd enam mitte).

Sirje Endre: Kui kaua õnnestub teha jaanalinnu nägu, et ei Baltimaades ega Armeenias pole mitte midagi juhtunud? Igal on oma Eesti, tuleb katsuda need erinevad Eestid kokku sulatada — meie oma, Toomas Hendrik Ilvese, Rein Taagepera, Bernard Kangro, Hellar Grabbi ja teiste omad.

Toivo Miljan: Kui ei saa ühtviisi, siis peab saama teistviisi. Kui Moskva ei anna liiduvabariikidele suveräänsust, siis tuleb kokkuvarisemine. — Tulin Moskvast, kolasin Kremli ringi, korralagedus muidugi. Keegi ei tea seal, mis nad seal teevad. Nad on pidanud vastama hakkama. Miks ja mida Eesti tahab? Kas on võimalik, et riigis, kus kõik peavad olema võrdsed, mõned ei ole võrdsed? Eesti mängib üsna huvitavat rolli — mingi eeskäija, eksperimenditegija. Poliitika on võimaluste kunst. Eestlased on hakanud poliitikat tegema, Moskvast tuleb ka teha. Kui paavst või jumal midagi ütlevad, siis tõstavad kõik käe — seal ongi võimalik ainult kätt tõsta. Pole võimalustki rääkida, sest kuhugi ei kosta. — Neli miljonit bürokraati ja miljon teadusbürokraati teevad ära 50 ameeriklase töö. — Te peate Moskvast tundma õppima, otsima üles oma paberid — nagu tsariajal! — ja viima need sinna, kuhu vaja. Peate aru saama, mis Moskvast toimub. Tehke positiivseid demonstratsioone, poliitikas on see suur asi. — Nüüd oli näidis, et midagi on saavutatud — isegi jumal ise pidi midagi ütleva! — NSVL on USA-le ja Kanadale sama tähtis kui Mongoolia, ta EI SUHTLE; vahel peal tekkinud huvi hakkab juba jahtuma. Mina kütan seda üles. Peab olema rohkem suhtlemist, et terve maailma heaolu tõuseks. — Midagi pole juhtunud selle perestroikaga — loome jälle jõu ja võimu struktuurid, käratame keskelt ja siis juhtub seal all midagi...

Keda prof. Miljani jutt intrigeeris, vastu vaidlema ärgitas või kes teda seekord üldse ei kuulnud, aidaku taotlema talle dotsentuuri kohakaaslasena TPI-s. Soomes tal juba on, rootsikeelne.

A.-M. HALLIK

Toivo Miljanilt küsiti, mida ta õigupoolest arvab sotsialismi poliitökonoomiast. Professor vastas žestidega — neid näetegi Indrek Prodeli joonistatud pildil.

I ♥ Vienna

MEESKOORIGA LAULUVÕISTLUSEL

17.—20. novembrini toimus Viinis V rahvusvaheline F. Schuberti nim. meeskooride lauluvõistlus, millest teiste maade kooride kõrval võttis osa ka TPI Akadeemiline Meeskoor. Võistlus korraldatakse igal aastal, Liidu koore pole varem osalenud.

* * *

Vaatamata sellele, et olin end kohtumiseks Viiniga ette valmistanud, teatmeteoseid uurinud, kuulduki ja muljeid kõrva taha pannud ning teda ette kujutada püüdnud, oli reaalne kohtumine ikkagi oodatust erinev. Kõigepealt tohutu reklaamstendidega inimtühi lennujaam, TAX FREE prospekte jagav girl, ebaloomulik kiirus dokumentide kontrollimisel ning suur mugav autobuss, mille pagasiruumi meie kohvrid kadusid.

Teel linna (lennujaam asub ca 20 km Viinist) jagas giid prof. Valdek Mikkalil tõlke läbi üldandmeid Austria ja Viini kohta. Austria Vabariigi 7,5 miljonist elanikust elab 1,5 miljonit Viinis. Viini ajalugu ulatub 2000 aastat tagasi Rooma impeeriumi päevise, 600 aastat on Austriat valitsenud Habsburgide dünastia, need tornid seal vasakul on gaasihoidlad moodunud sajandist, praegu arhitektuurimälestised, seal filmiti ka üht James Bondi filmi, olete näinud viimast seeriat?

Elama asusime 92 aasta vanusesse hotelli «Regina», milles tema hiljageagadel oli peatunud keiser Franz Josef ise. Kuigi endisest hiilgusest oli veidi kaduma läinud, jäime hotelliga väga rahule, sest ta asus city's. Aknast paistis hilisgooti stiilis Votivkirche ja S. Freudi park, mille all, nagu hiljem selgus, asus maa-alune parkla.

Kuna festivali avamiseni oli mitu tundi aega, pakkisime asjad lahti ja läksime paari kolme kaupja välja jalutama. Millegipärast sattusime kohe äritänavale, kirevate vitriinide ja reklaamide keskele. Aegajalt vaateakende ees peatusid püüdsime teha ükskõikseid nägusid, kuigi pilt, mis meile avanes, oli (vähemalt minu jaoks) täiesti erakordne. Kõik vitriinid järjest olid kujunduse meistritööd, ja puht esteetilisest küljest nauditavad. Muuseas, ka viinlased peatusid aeg-ajalt, et midagi vaateakendel uurida, nii et me polnud ainukesed kommertshuvilised. Paljude äride ees olid konteinerid, riulid kõikvõimalike kaupadega otse tänavale tõstetud, et oleks aga ostjal mugavam. Igasugune valve loomulikult puudus. Tahtmatult viis mõtte-paralleel Talna...

Kell kuus algas Schubertkirches festivali avatseremonia. Kiriku juures tegutses Schuberti ühingu president Paul Varga, kes oli ka festivali peakorraldaja, tervitas kõiki osavõtjaid, siis esines seltsi meeskoor Schuberti lauludega. Avamine oli tagasihoidlik, meile iseloomuliku suurejoonelisuseta. Kirikust tagasi tulles oli juba pime ning kogu linn säras reklaamtuledest. Tundus, et öine Viin võib olla huvitavamgi päevasest. Peale äride ja joogikohtade olid valgustatud ka tähtsamad vaatamisväärsused — kirikud, paleed, mälestusmärgid.

Järgmisel hommikul kell üheksa olime juba Konzerthausis, et hääled lahti laulda ja lava proovida. Saal oli umbes 400 kohaline, küllaltki hea akustikaga. Veerand üksteist läksime peale. Esitasime 3 kohustuslikku laulu: «Dessen Fahne Donnerstürme Wallte»; «Kantate» ja «La pastorella». Vastuvõtt oli hea, kuna laulsi-

me teisenä, oli võimalus saali jääda ja teisi koore kuulata. Märgatavalt head olid Viini, Soome ja Ungari meeskoorid, eriti Viini oma tundus väga tugevana. Oma koori oleks paigutanud teiseks või kolmandaks. Saksa, Hollandi ja Prantsuse koorid olid nõrgemad.

Järgnevale aselinnapea vastuvõtule Rathausis (nagu igale poole mujalegi) läksime jala. Kuigi Rathaus asus kümnekonnaga minuti tee kaugusel Konzerthausist, jäime siiski hiljaks. Teised koorid olid saabunud bussidega ja üritus juba käis. Vastuvõtt toimus riigilippudega ehitud suures saalis, peeti kõnesid, kõlasid rahvuslikud laulud. Meie poolt esines saksakeelse kõnega prof. V. Mikkal ja kõlas «Eesti Lipp». Kui kõik koorid olid esinenud, võttis sõna aselinnapea, kes osutus prouaks ja üritus oligi lõppenud. Jälle tagasihoidlik ja rahulik üritus.

Raekoja ees pargis oli hoogu võtmas jõululaat. Müügikiosked olid veid vähe, kuid kõik olid ilusad, justkui muinasjutumajakased. Müüdi mänguasju, pudukaupu ja ka igasuguseid hõrgutisi, millest algul eemale hoidsin, kuid pärast siiski ära proovisin. Näiteks banaanid šokolaadis, mida kohapeal valmistati.

Õhtul toimus koori koosolek, kus peadirigent kommenteeris päevast esinemist ja kus otsustati, et rahvuslike laulude esitamisel peab järgmisel päeval smokingi rinnas olema koori märgi asemel rahvusvärvides lipu märk.

Laupäeva ennelõuna läks sama plaani järgi: saaliproov, pooleteisunnine paus, esinemine. Kuna laulsime nüüd eelviimastena, polnud enam võimalik konkurentide kuulata. Kava koosnes neljast laulust: K. Tüürnu «Kyrie», B. Britteni «Rustics and Fishermen» ning kaks V. Tormise laulu «Lulaskmise laul» ja «Kaitse, Jumal, sõja eest». Väike sekeldus juhtus tam-tam-iga, mida vajasime «Kaitse, Jumal...» esitamisel, nimelt ei olnud see piisavalt suur. Siiski lahenes olukord õnnelikult, suurema tam-tami saime laenata kõrvalsaalist sümfoniaorkestrilt.

Vaatamata sellele, et laulsime vabakava, oli närv rohkem püsti, kui eelmisel päeval. Võimalik, et mõjus liialt pikk ootamine enne lavaleminekut või sekeldus tam-tamiga, igatahes jäi tunne, et saanuks veel paremini... Pärast tunniajalist nõupidamist kuulutas rahvusvaheline žürii välja koorid, kes esinevad õhtusel autasustamiskontserdil Schubertkirches. Need olid Viini, Soome ja Eesti meeskoor. Lõplik paremusjärjestus lubati välja öelda samuti alles õhtul. Eesti ja Viini meeskoori paluti tulla tund aega varem, et teha kohalikule televisioonile videosalvestus. Esitasime F. Schuberti «La pastorella», vasakpoolseim mees esireas hoidis rahvuslippu...

Lõppkontserdil esinesid kõigepealt soomlased, siis meie ja lõpuks Viini meeskoor. Siit ei olnud raske prognoosida ka kohtade järjestust. Peakorraldaja koos žürii esimehega kuulutasidki välja järjestuse: III koht — Soome Pohjolan kvartettikooro Oulu

II koht — jääb välja andmata

I koht — jagatakse Eesti ja Viini Chorus Viennensis vahel. «Näpistage mind», sosistas peadirigent Jüri Rent. Üllatus oli algul tõepoolest suur, kuid peagi asendus see rõõmuga. Lähemal seisvad soomlased surusid kätt ja soovisid õnne: Kuid ees seisis veel õhtusöök ühes Viini metsa-kõrtsis. Jala me sinna ligi ei pääsenud, seepärast sõitsime trammiga. Et

aga olime hotellist läbi läinud, tuju väga hea ja raha vähe, otsustasime trammis pileteid mitte osta, vaid kogu tee laulda, mida me ka tegime. Vastutuse, kui midagi juhtuma peaks, lubas enda peale võtta härra president Enn Hendre.

Kõrtsis oli pidu juba parajad tuurid peale saanud, meie saabumist tervitati aplausi ja vaimustushüüetega. Läksime läbi kolme väiksema saali, neljandas olidki meie laud. Sisekujundus oli ehtkõrtsilik: massiivne mööbel, aastakümne-tumedaks tõmbunud laetald, lubjatud seintel hobuseriistad. Naabersaali eraldavas vaheseinas suured aknaavad, kust läbi suitsuvine paistsid soomlaste punased näod. Soome koor tervitas meid kohe eestikeelse lauluga, milleks oli millegipärast «Hakkame mehed minema», panime vastu Soome rahvalaulu «Minu kullake kaunis on». Siis tuli Soome koori president, pidas tervituskõne, siis ülejäänud soomlased, laulsime, siis tõi madonnalikku välimusega perenaine ette veinikannud ja hiljem praegi. «Hää! rahva hulgast» kutsus üles kogu preemia eest veini tellima, mida kisaga toetati.

Teises naabersaalis olid vist saksalased või prantslased, igatahes mängis akordion ja tantsiti. Pudenemesime mööda saale laiali. Sattusime kokku prantslasega, kes oskas inglise keelt. Talle õnnestus üpris kergesti selgeks teha, kes me oleme ja kust me tuleme, seevastu kahele prantsuse prouale (mõned koorid olid koos prouadega Viinis) oli seda võimatu selgitada. Aga nad olid «venelastest» vaimustuses, kutsusid oma lauda ja tantsima... See oli üleüldse vennastumise õhtu, kus kõik tegid kõigile välja või avaldasid mõnel muul kombel oma siirast tunnustust.

Koju jõudisime sakslaste bussiga, kes meid lahelt city'sse viskasid.

Järgmine päev oli pühapäev ja täiesti vaba. Meie ametlik osa Viinis oli lõppenud. Algas mitteametlik.

Fotoparaadi ja kaardiga varustatult läksin hommikul linna, kus jalutasin hillsõhtuni. Viini, tema õhgu, on võimatu kirjeldada, eriti diletantidil, seda peab ise kogema. Igal majal on oma suurvaime, igal väljakul ajalugu. Seda justkui meelde tuletades mõõduvad aeg-ajalt kabjaplagnal voorimehe-troskad sõidutades uudishimulikke turiste. Ja Viini kohvikud, kus aknaaluses lauas istudes võib end tassi kohvi juures soojendada, mõõdujaid vaadata, lehte lugeda või märkmeid teha. Ning lõpuks viinlased, nad on head inimesed, selle sõna kõige laiemas tähenduses. Seda tõendavad nii ajalehtede müümise viis (kilekott lehtedega ja rahakassa posti küljes, viis, mis meil TPI-s pidevalt kahju toob), järelevalveta kaubakonteinerid äride ees, kui ka inimeste heatahtlikud näoilmed, abivalmidus tee juhatamisel, Guten Abend, Aufwiederschen ja Danke schön igal sammul. Jäin kord ühel ristmikul pikemalt kaarti silmitsema, kui juurde astus vanem härrasmees, küsis kuhu ma minna tahan ja vaatamata sellele, et tema inglise ja mina saksa keelt ei osanud, saime teineteist suurepäraselt aru.

Omaette vaatamisväärsuseks kultuurimälestiste kõrval oli Viini turg, kust võis saada kõikvõimalikke puu- ja juurvilju, linde, loomi ja kalu ning seda kauplustest odavamate hindadega. Paradoks meie jaoks, kuna kauba valik oli tohutu ja ostjaid vähe, tekkis küsimus: kuidas see kõik neil ära ei rikne? Ja riknemise ärahoidmiseks ostsin kilo banaanid.

Järgmisel kolmel päeval oli meil kaks ekskursiooni, bussiga ja jalgsi ning viimane päev jälle vaba. Laulsime Viini surnuialal Mozarti, Schuberti, Beethoveni ja Straussi haul, imetlesime Schönbrunni palee saale, ÜRO keskust, Doonaud, (Jätukub lk. 3.)

mis pole üldsegi reostatud, käsimis kaputsiinlaste kloostril Habsburgide hauakambris, Hofburgi palees, Mozarti majas ning paljudes muudes huvitavates kohtades, sest meil oli aega ja võimalusi ka iseisvalt liikuda. Peaaegu kõik käisid ära Viini Ooperis, muuseumides, kinos. Kolm viimast päeva olid võrdset täis eredaid muljeid, mille hulgas ei oska ühtegi eelistada. See pärast ja ka leheruumi napuse tõttu piirdusingi ainult loeteluga.

Viimase hüvastijäturingi Viinis tegin ärasõidupäeva hommikul. Viini oli tulnud talv.

TIIT KOLK
TPI AM laulja

JOOKSUKLUBI TEGUTSEB

Septembri lõpul asutatud TPI õppejõudude-teenistujate jooksuklubi (president T. Kaljuvee, mäenedžer U. Mänd, varahoidja P. Vennikas) kogub jooksukilomeetreid ja kogemusi (varasid esialgu pole). Klubi liikmed on osa võtnud Tallinna ja kaugematestki jooksudest (ETP rabajooks, Paide-Türi rahvajooks, ümber Ülemiste järve jooks). Kolm entusiast — Urmas Mänd, Aldur Parts ja Tiit Kaljuvee tegid TPI meeskonnana läbi Sörve kolmpäevase raske jooksu. 24. novembril korraldati TPI spordihoone lähisel Kadri-jooks, mille loodame muuta traditsiooniliseks. Rajameistriks oli Urmas Mänd, jooksjaid lähetas teele ja võttis vastu oma nimepäeval Kadri Siimer. 4 km pikkuse raja läbisid naised üks, mehed kaks korda. Rõõm oli TPI rahva kõrval näha Mustamäe jooksuklubi liikmeid esotsas nende presidendi Hubert Kukega. Kokku võttis lumisest jooksust osa 17 inimest. Nende hulgas oli kaks tublit naisterahvast Mustamäe jooksuklubist, kes läbisid raja päris suvise tempoga. Ehk leidub järgmisel aastal ka meie instituudist Kadrijooskule naispere esindajaid! Tänavu olid kiiremad: naistest Helju Tomberg ajaga 27.24, (2. Mari Luik); meestest veteranidest Urmas Mänd — 41.21, (2. Ülo Rooma, 3. Hubert Kukki); seniioridest Peeter Vennikas 37.11, (2. Arvo Soosalu, 3. Ivar Tammeraid), meestest võrdse ajaga 35.38 TPI tudengid Knut Hanga ja Mati Säär (3. Tarmo Kari).

Meie hea abilise Aino Voltri hankis spordiklubist kõigile osavõtjatele nägusad diplomid, kiirematele väikesed meened. Niisiis, tegevus käib. Kahjuks puudub jooksuklubil oma tuba, kuigi see suusabaasi hoonelubati (V. Palm). Jooksuvarustus on kehv. Loodame, et rahade jagamisel spordi ja tervise heaks lähitulevikus ka meid arvestatakse.

Lõpetuseks: praegu on jooksuklubil 14 liiget. Info tel. 532-676 (T. Kaljuvee).

E. AASAMÄE
TPI jooksuklubi

MIDA ARVAD

TP: Asko Toomsoo artikkel tootmispraktikast sisaldab mitmeid positiivseid mõtteid, kuid missugune on praktika praegune korraldus? Sinagi oled osalenud tootmispraktikal. Sinu arvamus sellest.

SVEN NIRK (MM-71): Kas tõesti on vajalik saata üliõpilane 2000 km kaugusele sooritama tootmispraktikat, mis seisneb selles, et ta võtab paarikaupa detaile (ühe ühest kastist, teise teistest) ja laob automaatliinile või kastil istudes voolikust suruõhuga regulaatoreid läbi puhudes. Minu arvates, tunduvalt kasulikum oleks olnud kasvõi tänavate pühkimine Tallinnas.

TP: Olid praktikal «Volga» autotehases Togliattis. Sinu suhted tehasega?

SN: Tööle pandi brigaadi-

LIBRARIA

25. jaanuaril tõmbas Glehni loss rahvast Veljo Tormise autoriõhtuga ALGUSES OLI SÕNA. Täpselt kümme kuud enne õiget aega sai sellega ära tähistatud ka **HANDO RUNNELI** poolsajand: on ju SÕNA olnudki Runneli tegu. On hea, et 50 aasta eest Järvamaal Võhmata vallas Liutsalu külas Vaino talus sündinud võrokest ei saanud agronoomi, sai hoopis luulepõllu harija. Eesti rahva hingele on Runneli luule lugemine, laulmine ja kuulamine olnud sama enesestmõistetav vajadus nagu igapäevane leib tema ihule. Ühegi raamatu trükiarv pole olnud piisav, paljud laulud on liikunud käsi-kirjadena käest kätte, salmikust salmikusse, neid on pähe õpitud, tsiteeritud ja korratud nagu palvet või vannet. Nendega on olnud kergem elada hämaratel aastatel, aga neid vajab ka ärkav ja võitlev rahvas.

Andku taevast laulikule tervist ja maapealsed maist tuge, et ei raueks loomise rõõm, ei loiduks laulud ega lõpeks niipea akme!

A.-M. HALLIK

UUED TUULED

Kraavi pervel peatus troika,
tehti väike perestroika:
kutsar säeti hobuseks,
sõitja jäeti kutsariks,
ruunad müüdi vorstiks.

RAHVAS

Anna väetile väetist
ja sa teed temast vägeva,
anna pimedale prillid
ja ta hakkab veel nägema.

Anna ruunale rohtu
ja ta hakkab veel kosuma,
anna kodanik kohtu
ja ta hakkab end koguma.

Iga rahvas on väetli,
kui ta ringutab rahus,
targaks saab tema tõesti
alles veres ja vahus.

Hando Runnel

Laulud eestiaegetele
meestele, LR, 44—46, 1988

INFORMIIN LÖPPENUD

30. novembril TPI Teaduslikus Raamatukogus toimunud võistluse raamatukogu kataloogide, teatmeteoste ja kirjandusnimestike tundmises ja kasutamise oskuses võitsid teist aastat järjest ANDRES PULVER, HARDO PAJULA ja ALDO NÕU (TP-31) — 33,1 p., teiseks jäid Tarmo Uustalu (LS-31), Madis Maripuu ja Tiiu Rebane (LS-11) — 30,1 p. ning kolmandale hinnatavale kohale tulid Vahur Pindma, Ott Koppel ja Oleg Harlamov (TP-51) — 29,7 p.

Individuaalselt võistles Urmas Raude — keemiateaduskonna prodekaan kasvatustöö alal, üksinda kolmeliikmeliste võistkondade vastu kogus ta

tegelikult kõige rohkem punkte — 33,9.

Kõiki võistlejaid autasustati raamatutega, I kohale tulnud noormehe ootab ees meeldiv talvepuhkus suusalaagris.

«TP»-s avaldatud informiini «SUURE RINGI» küsimustele saime vastused kahelt lahendajalt. Mõlemad, nii Hindrek Lootus (KA-31) kui ka Urmas Raude kogusid maksimaalse punktide summa — 20. Palume mõlemil auhinnaamatute järele tulla!

Kohtumiseni raamatukogus!

TAIMI NURMISTE

Informiini võitnud meeskond: Aldo Nõu, Andrés Pulver, Hardo Pajula.

Foto: MEIDA JALAST

SINA TOOTMISPRAKTIKAST?

desse augutäiteks. Tehas oli meist kui odavast tööjõust (meile pandi kõige madalam kategooria) huvitatud 17. septembrini. Edasi tee, mis tahad, sest kohalik õppeosakond meid enne 28. septembrit (praktika tähtaja lõppu) ära ei lasknud.

TP: Teie ja praktikajuhtendaja?

SN: Ma ei tea, võib-olla see peabki nii olema, et praktikajuhtendaja on paar päeva varem kohal ja siis sõidab minema. Tal ei olnud seal tõesti midagi teha. Kuigi ta oleks võinud alguses meie jaoks organisatoorsed probleemid lahendada. Ta suutis siiski kaubelda meid vabaks nädala võrra varem. Jäi mulje, et ta oli seal sellepärast, et mingi eeskiri näeb nii ette. Tudeng ei ole ju keegi.

TP: Lõpetuseks?

SN: Tagantjärele saime teada, et Moskvas praktikal olnud olid seal ainult kaks nädalat, sest neile ei leitud tööd. Nad lõpetasid oma praktika Tallinnas.

Olen nõus A. Toomsoo ettepanekutega kasutada praktikabaasidena Eesti NSV ettevõtteid, samuti võimalusel üliõpilaste suunamist praktikale kodukohtadesse. Kahtlusi tekitab väide nagu oleks sotsiaalselt tublim ja tulevaste juhtide reserv üliõpilane, kes veab oma koorma, s.o. praktika lõpuni. Kas poolteist kuud sunnitud mitte midagi tegemist ikka näitab üliõpilase sotsiaalselt taset ja juhiomaduste olemasolu?

Ma tahan tunnetada oma vajalikkust töös, mida ma teen, mitte olla ei keegi ehk tudeng praktikal.

EHITUSJUHTIDE HOOL OMA JÄRELKASVU EEST

Ajal, mil lahendatakse kogu Eestimaale eluliselt nii tähtsaid probleeme, peame seda selgepiirilisemalt vaatama tulevikku. Eriti oluline on see noortele.

Teadmaks, kuhupoole täpselt vaadata, korraldaski firma «Kodamu» 17. novembril TPI ehitusteaduskonna teise kursuse üliõpilastele kohtumise ENSV MN esimehe asetäitja ENSV Riikliku Ehituskomitee esimehe Peeter Palu ja tema asetäitja Aadu Kanaga. Lahke võõrustaja rolli võttis enesele viimase paari aastaga uue juhataja Arvo Sarapuud kääle all suuri tõiseid ja olmelisi edusamme teinud Paide MEK.

Päev algas ettevõtte kõige huvitavama objekti — eriprojekti järgi ehitatava Türi 9-klassilise Kooli ehitusel. Nii mõnigi tudeng nägi esimest korda, milline näeb välja üks tõeline ehitusplats. Paide MEKI peainsener Olev Saksniit lausa külvati üle kõikvõimalike ehitustuudutavate küsimustega. Paidesse tagasi jõudes peatuti kõigepealt vabariigis juba mainekas, alles aasta tagasi valminud Paide kultuurimajas. Suurepärase näide igale noorele insenerile, kuidas hea tahtmise ja vajaliku rahasumma olemasolu korral saab ka ilma importmaterjalideta ehitada kiiresti ja vaat et maailmatasemeliselt.

Tore üllatus ootas külalisi lõunasöögil Paide MEKI vastvalminud sööklas, mis oma hubasusega annab silmad ette mõnelegi pealinna kohvikule. Peahoone kaminasaalis, pärast Aadu Kana kogemusrohkeid sissejuhatustõnu, kutsus Maaehitustrusti juhataja Mart Keek MEK-ide esindajaid reklaamima tulevastele ehitusjuhtidele oma firmasid. Vabariigi enamike ehitustrustide ja MEK-ide juhatajad või nende asetäitjad ja peainsenerid tegidki seda niivõrd efektselt professionaalsusega, et otsustamine ei saa tudengite jaoks mitte kerge olema.

Tallinna Ehitustrusti juhataja Ants Raja õnnitles tudengeid üliõpilaspäeva puhul ning rääkis seejärel inimlikult-soojalt ehitaja elukutse igipõlisusest ja tehtud töö igavikulisusest.

Kontaktide tihendamiseks kooliõpetuse ja igapäevatöö vahel olid tudengitega kaasas ehituskonstruktsoonide kateedri juhataja V. Kulbach ja dekaan Kaido Hääl, kes instituudi nimel tänas ehituskomiteed ja Paide MEK-i juhtkonda õpetliku päeva eest.

Dekaan K. Hääl tänab Paide MEKI-juhatajat V. Sarapuud meeldiva vastuvõtu eest.

Hulganisti jõudu eelseisvateks päevadeks andis kõigile emotsionaalne korvpallimäng ehituskomitee ja tudengite võistkondade vahel. Ettearvatult, vaatamata Peeter Palu hingestatud aktiivsele mängule ja dirigeerimisele võitsid nooremad. Võitsid tegelikult kõik, võitis sport.

Korvpallimängus võitsid nooremad.

Fotod: IVO VAHTER

Päev lõppes veelkordse koosistumisega uues sööklas, kus Peeter Palu rääkis äsjustest kõige olulisematest sündmustest Eestimaal osavõtja pilgu läbi, vastas küsimustele ning andis tudengitele veelgi näpunäiteid saamaks oma eriala tõeliselt headeks spetsialistideks. Kindlasti oli suureks sammuks sinna poole kogu Paides veedetud päev, tuues praktilise töö üliõpilaste jaoks veidigi koolitarkustele lähemale. Tänaõhtu juhtidele andis see päev meeldiva võimaluse vabaneda igapäevast tööpingest.

ULLI-SATS
GERRI JUURIKAS

ÕNNITLEME

ELMAR SAA — ENSV teene line tööstustöötaja

ÜLO LUHT — ENSV teene line kunstitegelane

INTERVJUU

TP: Mille eest anti Teile austav nimetus?

ÜL: Utlen ausalt, ei tea. Oleks see juhtunud järgmise aasta märtsis «Kuljuse» juubeli ajal, näinuksin autasus väärilist hinnangut minu treeneri- ja pedagoogitööle. Praegu, mitu kuud peale «Gaudeamuse» lõppemist, ei ärata usaldust ega tundu välja teenituna formuleering «Gaudeamuse» eduka organiseerimise eest. Jääb pigem mulje, et kuskil jäi veidi vaba limiiti, sest «teenelisigi» antakse plaani järgi.

TP: Mis on Teile elus muutunud peale aunimetuse saamist?

ÜL: Mitte midagi ja annaks jumal, et ei muutukski. Kui paneme toolile sildi «laud», kas ta siis muutub lauaks? Luht jääb Luhtiks!

TP: Milliseid soodustusi see Teile annab?

ÜL: Mitte mingeid. Ma ei tea? Peab uurima — äkki annabki?!

TP: Probleemid?

ÜL: Ikka samad, mis enne ja nüüdki. Peamised neist koordineerimatus ning inimeste hoolimatu (ka oskamatu) suhtumine oma pöhitõesse. Kogu «Gaudeamus» alates kõrgkoolidega kooskõlastamatult paika pandud toimumisajast kuni novembrikuus toimunud lõpetamiseni, mis oma käskkirjade ettelugemise ja lindilt mungitud üliõpilashümniga kujundati osavõtjatele küll mitte pidulikult...?

Publiku jaoks läks «Gaudeamus» korda. Eestlased olid esirindlikult soliidsed — aga millise hinnaga tegelaste närvidel? Kui ükskord ometi jõuaks sinnamaale, et igaüks hakkaks oma tööd tegema ja selle eest el-

misväärist tasu saama, siis võiksime mõtlema hakata isemajandamisele.

TP: Tulevikuplaanid?

ÜL: Tähistada kontserdiga järgmise aasta märtsis «Kuljuse» 40. sünnipäeva. Teeme tantsuseltsi — olen ettevalmistuses osaline. Suvel on Põlvas vabariiklik naiskooride laulupäev — olen selle peo lavastaja. Käivad ettevalmistused 1990. a. ülemaailseks tantsupeoks — olen lavastusbrigaadi liige.

Tulevik on võitlus. Võitlen, et saada VNK dirigentidele 30 rbl. palka juurde (lubasin seda nende aastapäeval), et «Kuljuse» laohoidjale saada 45 rbl. palka, et «HEIA» («Kuljuse» saateorkester) juhile saada vähemalt 30 rbl. palka, et kõik TPI kollektiivide juhid hakkaksid saama tasu tehtud töö eest. Kes aitab? Ei tea. Natuke veel jõuame võidelda ja siis on toss väljas. Palju tossu võitlejatele.

Kohtumiseni võitlusväljal.

KALLID EESTI SÕBRAD!

Teile kirjutavad kolm üliõpilast Leedust. Me oleme klassikaaslasted, kolme aasta eest lõpetasime ühe Vilniuse keskkooli. Praegu õpime Vilniuse ülikooli erinevates teaduskondades ja võtame igaüks oma võimete kohaselt osa Leedumaa perestroika liikumise «Sajūdis» tegevusest. Me teame, et teil on olemas samalaadne liikumine — Rahvarinne. Mõlema liikumise eesmärgid on, niipalju kui teame, ühesugused. Sellepärast tahaksime väga tutvuda teie Rahvarinde tegevusega lähemalt. Peale selle on paljudel meist mõte taastada sõjajälne Baltikumi üliõpilaste liit — SELL (Teil võib ta teist nime kanda, sinne nimetus koosneb Balti riikide nimede esitähtedest — S — Soome, E — Eesti, L — Läti ja Leedu). Oleks hea see küsimus teiega läbi arutada. Niisiis, me plaanitseme sõita teie juurde talvevaheajal, kuskil 25. jaanuari ja 8. veebruarivahepeal. Pöördume teie poole palvega: kas te ei saaks aidata meid õomajaga, leida ühiselamut või midagi muud selles laadis? Me tahaksime teie kaunis Tallinnas veeta 3—4 päeva. Eeldame, et meie grupis saab olema 10—12 üliõpilast. Peale poliitika huvitab meid teie kultuurielu ja arhitektuur. Kui saate meid aidata, kirjutage meile aadressil LIETUVOS TSR, 232050, VILNIUS, VIESULO 7—13, LAURINAVICIUI DARIUI. Oleme teile ette tänulikud, lootuses peatselt kohtuda —

Sõidu initsiaatorid

Vaiiva Skamarociūtė
Vilma Kaučikaite
Darius Laurinavičius.

Ütleme teile: nägemiseni Tallinnas!

Vilnius, 18. XI 1988

P. S. Hommikul ei jõudnud me kirja ära saata, aga õhtul oli seda häbi teha. Meil on häbi saadikute pärast, kes reetsid teid ja meid. Meil on häbi, et nad on leedulased. «Sajūdis» on katkestanud kõik sidemed valitsusega, inimesed tulid tänavatele, kuulutasid välja rahvusliku leina. Meie koos teiega võitleme lõpuni. Meie ja teie vabaduse eest! Kui võite, andestage meile.

RAHVUSLIK RISTSÕNA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13											
14				15	16	17					
18	19		20			21			22		
23		24		25		26			27	28	
29						30	31		32		
33			34	35		36		37	38		
39	40					41					
42			43			44	45				
46							47				

Paremale:

1. Rahv. laulutekstide autor.
13. Rahv. laulude autor.
14. Heililooja.
15. Tsirkoonium.
17. Rahvalik luuletaja.
18. Ida.
20. O. Lutsu teos.
21. Koobas.
22. Issanda aastal.
23. Euroopa linna.
26. Susan.
27. Vanem.
29. Suured müügid.
30. ER laulutädi.
33. Saasteallika asukoht.
34. Kont.
36. 2 elementi.
37. Ühinenud Araabia Vabariik.
39. Tuulepuhang 2X.
41. Linn, kus mõrvati J. F. Kennedy.
42. Lind.
43. Pärast lõunat.
44. Üks laevuke lähed...
46. R. laulude autor.
47. Paiknemine.

Alla:

1. Eesti luuletaja eesnimega.
2. «Ustav...».
3. Kirjanik.
4. Imaga koos.
5. Vene revolutsionäär.
6. Sidesõna.
7. Vanaja rahvas.
8. Kirj. rühmitus.
9. A. Mattiiseni isamaalaul.
10. Koht Paide raj.
11. Kiruma.
12. Ettevõtte Harju raj.
16. Rahvuslik luuletaja.
19. Kirjanik.
24. Puhkpillimängija.
25. Noot.
28. Asjalikud.
31. Spordikommentaator.
32. T. Mägi laul.
34. Rahv. laulutekstide autor.
35. Kala keha osa.
38. Vihkamine.
40. 2Xvokaal.
44. Ühendettevõtte.
45. Noot.

Ristsõna autor A. PULVER

AJAKIRI «AKADEEMIA»

ilmub Tartus Eesti Kirjanike Liidu kuukirjana. Selles avaldatav on jaotatud tinglikult nelja ossa. Universalial hõlmab filosoofiat, kübernetikat, süsteemiteooriat, informaatikat, kommunikatsiooni, teadusfilosoofiat, religiooni, esteetikat, psühholoogiat jm; humaniora teadusajalugu, ajalugu, arheoloogiat, etnograafiat, folkloori, keelt, kirjandust, kunsti, arhitektuuri, teatrit, muusikat, filmi, orientalistikat jm; socialia majandust, õigust, haridust, sotsioloogiat, politoloogiat, juhtimisteadust, statistikat, demograafiat, äritegevust, rahvusvahelisi suhteid jm; naturalia matemaatikat, füüsikat, keemiat, geoloogiat, paleontoloogiat, geograafiat, ökoloogiat, bioloogiat, meditsiini, astronoomiat, põllumajandust, tehnikat jm.

«Akadeemia» kolleegiumi on palutatud eri institutsioonide esindajad Valeri Bezzubov, Tiit Hennoste, Kalle Kasemaa, Arvo Krikmann, Madis Kõiv, Jaan Lepajõe, Aino Lukas, Juhan Peegel, Ain Raitviir, Peeter Tulviste, Sulev Vahtre, Arvo Valton ja Kaljo Villako. Esialgu jäävad avaramast algatajaskonnast ilmunist edendama Ain Kaalep peatoimetajana, Hando Runnel asetimetajana, Indrek Ude vastutava sekretäri; toimetajatena Olaf Langsepp (universalial), Mart Orav (humaniora), Jaan Isotamm (socialia) ja Toomas Kihio (naturalia). Tallinnas on esindajaks ja toimetajaks Tunne Kelam.

Näeksime meelsasti, et lugupeetud autorkond teeks lähemal ajal kas suusõnal või kirjalikult omapoolseid kaastöö- või kaastöötaja-etteid, osutaks vajalikele üllitistele, innustaks ka kaasa lööma oma lähikonda ning kolleege teisteski mais. Infot tahaksime ka neist, kes võiksid tõlkida esseistlike ja teaduslikke kirjutisi.

Toimetusel ei ole veel võimalik asuda lubatud ruumesse Kingisepa t. 10. Olude paranemiseni jääb «Akadeemia» postiaadressiks: 202400 Tartu, Opetaja t. 12, Eesti Kirjanike Liidu Tartu osakond, «Aka-

deemia». Kirjanike Majja palume saata või tuua võimalik kaastöö või korrespondents.

«Akadeemia» põhimõtted:

«Akadeemia»...

- ...on kultuuriajakiri.
- ...taotleb vahendada lugejatele eri teadusharude tänapäevast taset ja arenguid.
- ...püüab vältida küsitluste populaarset lihtsustamist, tavatõdede kordamist ja pealetükkivat õpetlikkust, kuid ei taha ka nõuda lugejailt eriteadmisi.
- ...tugineb demokraatia, vaba vaimuse ja suveräänse Eesti ideaalile.
- ...on sõltumatu foorum. Ta ei asetu erakondlikele seisukohtadele.
- ...avaldab teoreetilisi, metodoloogilisi ja empiirilisi uurimusi, esseid, ülevaateid, referaate jm.
- ...avaldab publitsistikat, ankeete ja diskussioone aktuaalsest riigi-, rahvus-, majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ja hariduspoliitikast.
- ...avaldab taastrikke ja tõlkeid artikleist ning esseidest.
- ...avaldab allikapublikatsioone ja mälestusi.
- ...avaldab Eestiga seotud teoste retsensioone.
- ...avaldab teemade ja autorite erinumbreid.
- ...kasutab Eesti ja teiste maade autorite kaastööd.

Täpsemat infot saab «TP» toimetusest.

Lugu on nüüd nii ja ajad nisukesed, et elu nõuab üha rohkem UUSI NÄGUSID. Neid pole aga meie kitsastes oludes mujalt saada, kui tuleb ISE TEHA. Sedapuhku hakkab TPI juures tegutsema STUDIO-TEATER «Plära», kes ootab uusi nägusid.

Nõnda, nõnda kallis tudeng. Kui Sa hindad kõrgelt oma nägusid ja talenti, TULE teisi-päeval, 20. det. kell 20.00 «Rohelise Konna Baari».

INIMÕIGUSTE ÜLDDEKLARATSIOON

jätkab ja lõppeb

4. Igal inimesel on õigus luua ametiühinguid ja oma huvide kaitseks ametiühingusse astuda.

Artikkel 24. Igal inimesel on õigus puhkeajale ja vaba aja veetmisele, kaasa arvatud tööpäeva mõistlik lühendamise ja tasutav perioodiline puhkus.

Artikkel 25. 1. Igal inimesel on õigus sellisele elatustasemele, sealhulgas toit, riietus, korter, arstiabi ja vajalik sotsiaalne teenindamine, mis on nõutav tema enda ja tema perekonna tervise ja heaolu hoidmiseks, ja õigus kindlustusele haiguse, tööpuuduse, invaliidisuse, lehestumise ja vanaduse saabumise korral või mõnel muul elatusvahenditest ilma jäämise juhul inimesest endast olenemata põhjustel.

2. Emadus ja väikelapsega annavad õiguse erilisele hooldusele ja abile. Kõigile lastele, olgu nad sündinud abielus või väljaspool abielu, peab osaks saama ühesugune sotsiaalne kaitse.

Artikkel 26. 1. Igal inimesel on õigus haridusele. Haridus peab olema tasuta vähemalt alg- ja üldhariduse osas. Algharidus peab olema kohustuslik. Tehniline ja kutseharidus peab olema kättesaadav kõigile ja kõrgem haridus võrdselt kättesaadav kõigile vastavalt igapäevastele võimetele.

2. Haridus peab olema suunatud inimisiksuse täielikule arendamisele ja inimõigustest ning põhivabadustest lugupidamise suurendamisele. Haridus peab kaasa aitama vastastiku- ja sõpruslike suhteid, rassiliste ja usuliste rühmituste vahel ning soodustama Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni tegevust rahu säilitamisel.

3. Vanematel on oma lastele hariduse valikul eelisõigus.

Artikkel 27. 1. Igal inimesel on õigus ühiskonna kultuurielust vabalt osa võtta, kunsti nautida, teaduse progressi oma panus anda ja selle progressi hüvesid kasutada.

2. Igal inimesel on õigus oma moraalsete ja materiaalsete huvide kaitsele, mis juhtuvad teaduslikest töödest, kunsti- ja kirjandusteostest, mille autoriks ta on.

Artikkel 28. Igal inimesel on õigus sotsiaalsele ja rahvusvahelisele korraldusele, kus käesolevas deklaratsioonis toodud õigusi ja vabadusi on võimalik täiel määral rakendada.

Artikkel 29. 1. Igal inimesel on kohustus ühiskonna ees, kus ainuüksi ongi võimalik tema isiksuse vaba ja täielik arenemine.

2. Oma õiguste ja vabaduste teostamisel peab iga inimene alluma vaid sellistele piirangutele, mis on seadusega kehtestatud ainsa eesmärgiga tagada teiste inimeste õiguste ja vabaduste tarvilik tunnustamine ja austamine ning moraalist, avalikust korraldust ja üldise heaolu nõuetest kinnipidamine demokraatlikus ühiskonnas.

3. Nende õiguste ja vabaduste rakendamine ei või mingil juhul olla vastuolus Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni eesmärkide ja põhimõtetega.

Artikkel 30. Käesolevas deklaratsioonis ei tohi midagi tõlgendada kui õiguse andmist mõnele riigile, isikute rühmale või üksikisikutele tegutseniseks või tegudeks, mis on suunatud käesolevas deklaratsioonis toodud õiguste ja vabaduste kaotamisele.